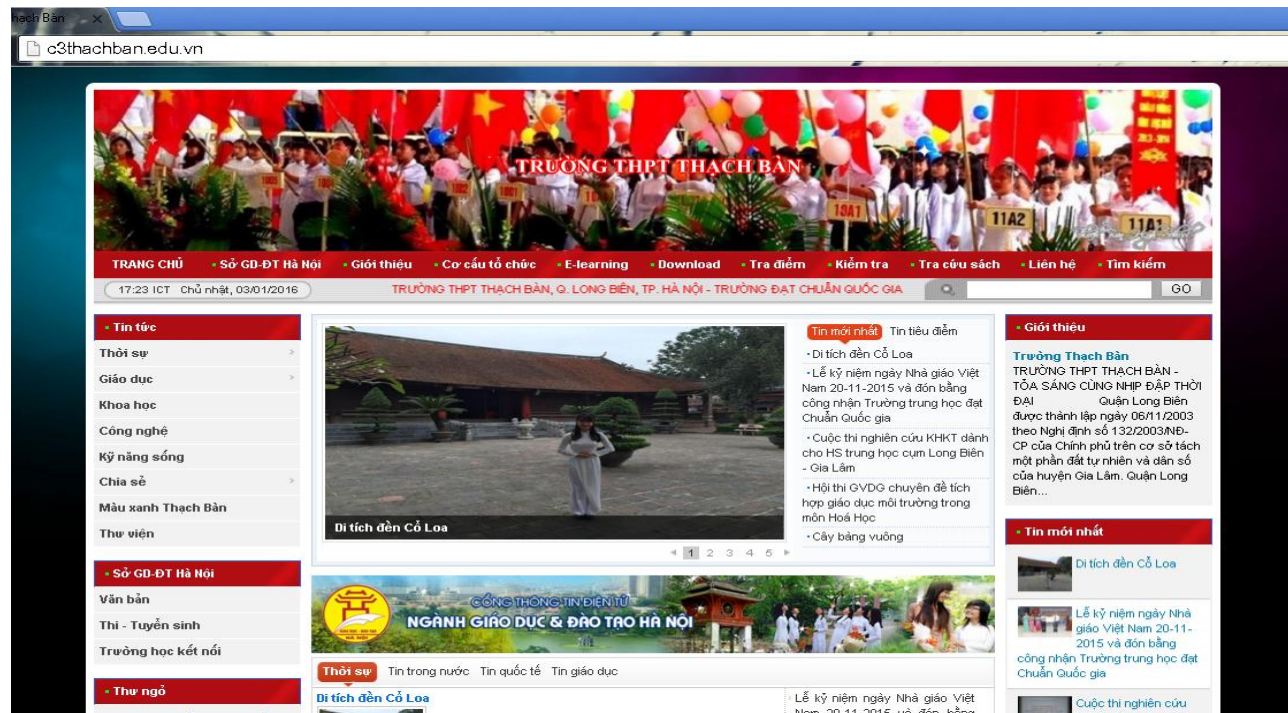

PHỤ LỤC

1. Bài thuyết minh về di tích Đền Cổ Loa được đăng trên website trường THPT Thạch Bàn

Hình 1: Nhan đề bài viết trên website trường THPT Thạch Bàn

2. Bài thuyết minh được thực hiện trong buổi Hoạt động ngoại khóa tháng 12 của chúng em (bài viết bám sát dàn ý chi tiết ở phần nội dung):

HUYỀN TÍCH CỔ LOA VÀ LỜI NHẮC NHỞ VỀ TRÁCH NHIỆM THIÊN LIÊNG CỦA THẾ HỆ TRẺ

Xin chào mừng quý khách đã đến với di tích lịch sử Cổ Loa– khu di tích Quốc gia đặc biệt. Nơi chúng ta đang đứng là mảnh đất huyền thoại– kinh đô của nhà nước Âu Lạc thời kì An Dương Vương(thế kỉ III-TCN). Khu di tích Cổ Loa là kết tinh, ngưng đọng của mấy nghìn năm dựng nước và giữ nước của dân tộc.Toàn bộ lịch sử ấy đã trở thành bằng giá trị và là nơi hội tụ của những di sản văn hóa vật thể và phi vật thể to lớn trên mảnh đất này.

Cụm di tích lịch sử Cổ Loa với dấu tích lịch sử dấu đã trải qua bao sương gió thời gian nhưng vẫn luôn bồi hồi và ấm nóng những câu chuyện, những bài học mang ý

nghĩa thời đại mà lớp lớp người Việt đã truyền cho nhau. Hôm nay, thăm lại nơi đây, chúng ta sẽ cảm nhận sâu sắc hơn trách nhiệm thiêng liêng của mỗi cá nhân trước lời nhắc nhở ngàn đời của cha ông .

I. Huyền sử Cổ Loa và khu di tích Đền Thượng

1. Đất thiêng

Ngày mùng sáu tháng Giêng năm 257-TCN, An Dương Vương lên ngôi hoàng đế, kế nghiệp triều Hùng. An Dương Vương sát nhập hai bộ tộc Âu Việt- Lạc Việt thành quốc gia Âu Lạc.

Âu Lạc thuở ấy non cao biển cả, một dải hùng cường, vua giỏi, tôi hiền. Dân ta ngày đó chưa đến triệu người đã chiến thắng 50 vạn quân Tần lang sói, chiến công rung chuyển đất trời, muôn dân Âu Lạc mừng vui, phấn khởi. Triều đại An Dương Vương là triều đại thắng ngoại bang xâm lược sớm nhất nước ta, viết nên bản anh hùng ca đời đời bất diệt.

Công việc đầu tiên khi xây dựng đất nước của vua là kiến lập nên kinh đô Cổ Loa. Tương truyền nhà vua có con chó rất khôn, hàng ngày vua cho theo để tìm đất dựng đô. Một hôm, con chó đi đâu mất, vua sai người đi tìm, thấy nó để trên gò cao thuộc đất Cổ Loa. Vua cho là điềm lành “khuyến mã chi tình” bèn dời đô xuống đây. Cổ Loa là mảnh đất cuối trung du, đầu đồng bằng, nối liền miền xuôi và miền ngược; có thể đất địa linh nhân kiệt, thiên linh hoành tráng, thủy thổ hài hòa, có mã quỳ, voi phục, cửu long tranh châu. An Dương Vương cùng bá quan văn võ đặt tên kinh đô là Phong Khê.

Chúng ta đang đứng trước cổng khu di tích đền Thượng , còn được gọi là cổng Nghi Môn. Phía trên có chữ “*Phủ Ngưỡng Thiên Cổ*”, dịch ra là “*Ngàn đời ngưỡng mộ*”, phía dưới có đôi rồng bằng đá làm từ thời Hậu Lê năm 1732. Đôi rồng đã thể hiện rất nhiều vẻ đẹp và sự dũng mãnh của các con thú: Đôi mắt quỳnh lồi ra khỏi hốc, miệng lang sói, sừng nai có hai nhánh, tai thú, mũi sư tử, râu con dê, mình rắn, vây cá chép, chân cá sấu và móng vuốt chim ưng.

Theo quan sát của các nhà đại lý, thế đất nơi chúng ta đang đứng có hình “*cửu long tranh châu*”(chín con rồng tranh một viên ngọc). Và con rồng độc nhãn long đã chiếm được trước. Người xưa quan niệm, cổng đền tượng trưng cho miệng rồng há ra đón viên ngọc.

Hiện tại ngôi đền phía trong được xây trên gò cao được gọi là gò trán rồng. Hai hồ tròn trong sân là mắt rồng. Một bên mắt có mạch nước, một bên không vì vậy gọi là con rồng *Độc nhãn long*- con rồng một mắt. Ý nghĩa của nó là nếu hai bên mắt rồng cùng đầy nước thì sẽ gây ngập úng, nếu hai bên cùng cạn thì sẽ gây hạn hán. Khi một bên có, một bên không tượng trưng cho có âm, có dương, vạn vật sinh sôi, phát triển.

2. Thành cao, hào sâu

Phần đầu của truyền thuyết “*Truyện An Dương Vương và Mị Châu-Trọng Thủy*” ca ngợi công lao dựng nước và giữ nước của An Dương Vương. Một trong những công lao ấy không thể không kể đến chiến công xây thành. Thành Cổ Loa chẳng những là một công trình đồ sộ, cổ nhất của dân tộc mà còn là công trình hoàn bị về mặt quân sự.

Theo Quỳnh Cư trong cuốn “*Các triều đại Việt Nam*”: An Dương Vương xây thành nhiều lần nhưng đều đổ. Sau nhờ có thần Kim Quy hiện lên, bò qua bờ lại nhiều vòng dưới chân thành, Thục An Dương Vương bèn cho xây theo dấu chân rùa vàng. Từ đó, thành xây không đổ nữa.

Theo truyền thuyết, thành gồm chín lớp, sáu lớp ngoài bố trí quân sự đơn giản, thanh thoát, các vòng gác tiền tiêu đan chéo, yểm trợ cho nhau, ba vòng trong cùng như ba con rồng đất khổng lồ cuốn tròn xoáy tròn Ốc.

Thực tế, nhà vua đắp thành theo kiểu đất khoét sâu làm hào, đất đắp lên cao dùng làm thành. Với kỹ thuật như vậy thì tòa thành chỉ có thể tồn tại ở mùa khô, còn mùa mưa thì đất trên thành cao lại trôi xuống dưới gây sạt lở. Sau nhiều năm, thành cứ xây lại đổ, ông đã rút kinh nghiệm: cho kê đá ở dưới cùng của chân thành, tiếp theo đến các lớp đất, giữa các lớp đất xen kẽ một lớp gạch ngói. Vì vậy mà tòa thành mới tồn tại được đến tận bây giờ. Thành đắp khoảng 20 năm thì xong. Người xưa có câu ca:

“*Kỳ thành tối cao, kỳ hào tối sâu*”

Đứng trên mặt thành trông xuống chân thành

Đội khăn rơi khăn

Đứng dưới chân thành trông lên mặt thành,

Đội nón rơi nón."

Có thể nói, đây là trận đồ bát quái lợi hại, giặc vào đã khó, ra lại khó gấp trăm lần như lạc vào trận mê hồn thập tử.

3.Nỏ Liên Châu bách phát bách trúng

Theo truyền thuyết, khi thành đắp xong, Rùa vàng tặng vua một vuốt rùa làm lẫy nỏ thần uy linh bất diệt, chỉ sông sông cạn, chỉ núi núi tan, chỉ ngàn ngàn cháy. Nỏ thần hay còn gọi là Nỏ Liên Châu.

Lẫy nỏ là bộ phận quan trọng nhất của nỏ Liên Châu. Trong truyền thuyết, lẫy nỏ làm bằng móng rùa thần, nhưng theo các nhà nghiên cứu thì có thể rùa là con vật linh thiêng được cư dân Việt tôn thờ nên đã gắn cho vũ khí "bảo bối" của mình nhằm tăng thêm sức mạnh thần kì. Lẫy có thể được chế bằng đồng, bằng sừng, hình dáng của nó gần như móng rùa.Nó được cấu tạo với nhiều chi tiết lắp vào nhau nên chiếc nỏ còn được gọi là "liên cơ". Bình thường, dây nỏ được căng lên, cài lại, khi bắn thì dùng ngón tay kéo lùi nút lẫy để dây bật, đẩy tung những cánh tên lao như gió cuốn.

Năm 1959, các nhà khảo cổ học đã đào được kho mũi tên đồng với số lượng 93kg ở khu vực Cầu Vực . Mũi tên có chiều dài từ 5 đến 8cm, nhỏ bằng ngón tay út, đầu mũi tên có hình tam giác. Tuy nhỏ bé nhưng mỗi đầu mũi tên khi bật ra khỏi lẫy nỏ thì có khả năng sát thương cực lớn.

Như vậy, An Dương Vương chính là đức minh quân đã có công xây dựng thành cao hào sâu, chế tạo nỏ thần, tin tưởng tướng tài, trên dưới đồng lòng hợp sức...tạo thành sức mạnh lớn lao đánh bại quân xâm lược.

4. Đền thờ An Dương Vương

Sau đây, xin mời du khách vào thăm quan đền thờ An Dương Vương. Đền được trùng tu vào thời nhà Nguyễn.Khi đó, nhân dân đào được trong lòng ngôi đền một kho đồng. Họ đã dùng để đúc thành tượng Vua An Dương Vương,nặng 255kg, nay thờ ở chính điện. Trong cung có 6 ban thờ. Ban đầu thờ các quan văn võ trong triều, ban thứ hai thờ tứ trụ triều đình, ban thứ ba thờ Nỏ thần và thần Kim Quy. Ban thứ 4 thờ vua An Dương Vương, ban thứ năm thờ phụ mẫu, ban thứ 6 thờ hoàng hậu.

Quý khách vừa thăm quan xong đền thờ An Dương Vương. *Đứng trên mảnh đất này, chúng ta càng thêm kính trọng và ngưỡng mộ công lao to lớn của cha ông, càng cảm thấy nghĩa vụ bảo vệ và xây dựng đất nước quan trọng và thiêng liêng hơn nữa. Hãy là những người trẻ dám nghĩ, dám làm, xác định cho mình những giá trị sống đích thực; ra sức phấn đấu trở thành những thanh niên thời đại mới có tâm trong, trí sáng, hoài bão lớn.*

II. Đình Ngự triều Di Quy và Am thờ My Châu

Chúng ta đang dừng chân ở Đình ngự triều Di Quy- nơi Nhà Vua họp bàn việc nước với các bô lão và các quần thần.

Ngôi đình này quay về hướng Nam gồm 5 gian, 2 chái. Đình có dáng vóc bề thế, vững chãi, mái đao vút cong, xây trên nền cao hơn sân khoảng 1mét. Sân đình rộng, góc trái được cây đa che mát.

Giữa không gian xanh mướt của cây lá, am thờ Bà Chúa nằm ngay bên tay phải của Đình.

Hiện trong Am thờ một pho tượng đá hình người con gái không có đầu. Nhà thơ Anh Ngọc viết:

*“Vẫn còn đây pho tượng đá cụt đầu
Bởi cụt đầu nên tượng càng rất sống
Cái đầu cụt gợi nhớ dòng máu nóng
Hai ngàn năm dưới đá vẫn tuôn trào.*

Tương truyền, đó là tượng của công chúa My Châu.

Truyền thuyết kể rằng sau khi bị thua Âu Lạc, không bao lâu, Triệu Đà cho con trai của mình là Trọng Thủy sang cầu hôn My Châu- con gái Vua An Dương Vương. Nhà vua cho Trọng Thủy ở rể trong cung mà không hay biết rằng hắn chính là nội gián. Sau khi dỗ My Châu cho xem trộm nỏ thần, Trọng Thủy đánh tráo lấy nỏ và nói dối về về phương bắc thăm cha.

Trọng Thủy về nước, ngay lập tức Triệu Đà bèn cử binh sang đánh. Vua chủ quan, vẫn ngồi đánh cờ. Quân Đà tiến sát, vua mới hay lấy thần đã mất bèn cùng

My Châu chạy về phương Nam. Tới bờ biển, Rùa vàng hiện lên, hét lớn: "kẻ ngồi sau ngựa chính là giặc đó!", vua mới tỉnh ngộ, tuốt kiếm chém My Châu.

My Châu khẩn rằng: “*Thiếp là phận gái, nếu có lòng phản nghịch mưu hại lại cha, chết đi sẽ biến thành cát bụi. Nếu một lòng trung hiếu mà bị người lừa dối thì chết đi sẽ biến thành châu ngọc để rửa sạch mối nhục thù*”. Trọng Thủy theo dấu lông ngỗng My Châu rắc, tới nơi, chỉ còn lại xác My Châu bèn ôm về táng ở Loa Thành. Xác biến thành ngọc thạch, máu của nàng chảy xuống biển, trai sò ăn được hóa thành ngọc trai. Trọng Thủy thương tiếc khôn cùng, khi đi tắm tưởng như thấy bóng dáng My Châu, bèn lao đầu xuống giếng mà chết.

Truyện thuyết “An Dương Vương và My Châu- Trọng Thủy” đã làm cho khu di tích Cổ Loa trở nên huyền bí. Giếng Trọng Thủy còn đó như để minh oan cho Công Chúa, am My Châu còn đây, ngay cạnh Đình ngự triều của Vua Cha như để thể hiện lòng sám hối của nàng với Vua, với nước. Chúng ta dường như không chỉ thấy được những bài học mang giá trị nhân văn sâu sắc mà còn thấy thái độ nghiêm khắc của nhân dân muốn truyền lại cho con cháu nước Việt muôn đời sau.

Đó là bài học để giữ nước không chỉ cần có vũ khí mạnh mà còn cần một tinh thần cảnh giác cao độ: không thể có sự dung hòa giữa quyền lợi quốc gia và tình yêu đôi lứa khi hai bên thù địch nhau; không thể ngủ quên trong chiến thắng, ngoài biên ải không phòng bị, nơi quốc phòng không canh tân luyện tập, trong nhà chứa kẻ gian mà không hề biết; bí mật quân sự lọt vào tay địch mà chẳng hay.

Đó là bài học về mối quan hệ giữa cá nhân và dân tộc, giữa hạnh phúc riêng tư và trách nhiệm của công dân với đất nước: phải biết trung thành với Tổ quốc; cảnh giác trước mọi âm mưu chia rẽ, xuyên tạc của kẻ thù để bảo vệ an ninh quốc gia, chủ quyền của đất nước.

Kết thúc truyền thuyết, sau khi chém My Châu, An Dương Vương cầm sừng tê bảy tấc, Rùa Vàng rẽ nước dẫn vua đi xuống biển. Lòng biển đã dang rộng cánh tay và bao dung đón nhận An Dương Vương. *Như vậy, truyền thuyết, đã cho thấy, từ trong tiềm thức của người Việt, biển đã mang một ý nghĩa đặc biệt.*

Bác Hồ từng nói: “Ngày trước ta chỉ có đêm và có rừng

Ngày nay ta có ngày, có trời, có biển.

Bờ biển ta dài, tươi đẹp, ta phải giữ gìn lấy nó.”

Biển đảo Việt Nam có vai trò quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nếu chiến tranh xảy ra, từ hướng biển, kẻ địch có thể sử dụng vũ khí để tấn công nhiều mục tiêu trên đất liền. Vì vậy, thế hệ trẻ Việt Nam cần tìm hiểu, nắm vững những vấn đề có liên quan đến Biển Đông; tuyên truyền các hoạt động hướng tới biển đảo như: “Tắm lược tình nghĩa vì ngư dân Hoàng Sa, Trường Sa”, “Chung sức góp đá xây Trường Sa”, “Tuổi trẻ Thủ đô đồng hành với chiến sỹ nơi biên giới hải đảo”. Hãy rèn luyện, phấn đấu chung sức trong sự nghiệp bảo vệ biển trời của Tổ quốc để luôn xứng đáng là lực lượng thanh niên cách mạng Hồ Chí Minh của thời đại mới.

Kính thưa du khách!

Nhớ về Cổ Loa cũng là nhớ về cội nguồn, nhớ về một thời kì lịch sử xa xôi, vừa rạng rỡ tươi đẹp vừa bi thảm xót xa của dân tộc. Một lần mất cảnh giác- nghìn năm nô lệ. Trong câu chuyện năm xưa vẫn còn đó, vang vọng lời nhắc nhở muôn đời về bài học dựng nước và giữ nước.

Hi vọng quý khách đã có một chuyến tham quan vui vẻ và bổ ích!

Xin chào và hẹn gặp lại!

3. Mẫu phiếu điều tra học sinh

PHIẾU ĐIỀU TRA SỐ 1

Ngày 02 tháng 12 năm 2015

1. Tự đánh giá về khả năng thuyết trình của bản thân trước tập thể:

Rất tốt- tốt	Khá	Trung bình	Yếu- kém

2. Khả năng của bạn ở mức đó vì:

Kiến thức	Kĩ năng	Năng lực

PHIẾU ĐIỀU TRA SỐ 2

Ngày 02 tháng 12 năm 2015

1. Bạn đã đến Khu di tích Cổ Loa chưa?

Đã đến	Chưa đến

2. Nếu chưa/ đã đến rồi thì bạn có muốn tới/ quay lại hay không?

Có	Không

4. Một số hình ảnh của học sinh trường THPT Thạch Bàn trong buổi ngoại khoá tháng 12: “Thanh niên với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”

Hình 2: Các chiến sĩ nhỏ trước khi đến thăm khu di tích Cổ Loa

Hình 3: Các bạn lắng nghe HDV Thanh Hà thuyết minh khu di tích Cổ Loa

Hình 4: Các đội chơi trả lời câu hỏi sau khi đi thăm khu di tích Cổ Loa

Hình 5: Phần chơi: Chuyển đá ra đảo Trường Sa

Hình 6: Phân biểu diễn tài năng của đội Ngôi sao xanh

Hình 7: Phân biểu diễn tài năng của đội Trường Sa

Hình 8: Phân biểu diễn tài năng của đội Bản sắc văn hóa

Hình 9: Phân trao giải thưởng cho đội chiến thắng

